

Kadernota 2017

Gemeente Loppersum

Inleiding

Algemeen

In de kadernota worden de beleidsprioriteiten voor het komende jaar benoemd. Basis voor de kadernota is het coalitieakkoord 2014-2018 van de gemeente. Bij de kadernota worden de beleidsprioriteiten jaarlijks bijgesteld.

Naast het coalitieakkoord zullen de algemene beschouwingen, die gehouden worden bij de behandeling van de kadernota, kaders vormen voor de komende jaren. Bij het opstellen van de begroting 2017 zal het college dus zowel rekening moeten houden met de voorliggende kadernota als de algemene beschouwingen. Daarnaast zijn er altijd nieuwe ontwikkelingen tussen het moment van vaststellen van de kadernota en de begroting. Planning & Control is dynamisch en nieuwe ontwikkelingen leiden tot nieuwe uitgangspunten en nieuwe vastgestelde documenten.

Net als vorig jaar hebben we ervoor gekozen de kadernota te beperken tot echte kaders. Het gaat dus om de hoofdlijnen, waardoor de kadernota niet een halve begroting is gevuld met cijfers.

Verantwoording

Deze kadernota bevat de prioriteiten voor de komende jaren. Daarnaast kan het gaan om bestaand beleid dat geactualiseerd moet worden of om ontwikkelingen binnen de gemeente die vragen om actie. Bestaand beleid dat niet verandert, komt over het algemeen niet in de kadernota terug. Dat wil niet zeggen dat hiervoor geen aandacht is of dat dit niet belangrijk gevonden wordt.

Financiën

In het laatste hoofdstuk bij deze kadernota wordt het financiële kader geschetst. Hier zijn uitgangspunten genoemd die we gebruiken bij het opstellen van de begroting 2017. Als de kadernota vastgesteld wordt, zullen de financiële kaders onverkort overgenomen worden in de uitwerking van de begroting 2017.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Inhoudsopgave.....	3
1. Programma's.....	4
2. Financieel kader.....	11

1 Programma's

1 Dienstverlening & Veiligheid

De verbetering van onze dienstverlening wordt aangestuurd vanuit het programma Dienstverlening en Veiligheid. Vanuit onze dienstverlening willen wij onze inwoners klantvriendelijk, professioneel en snel van dienst zijn. Dit gebeurt via verschillende kanalen en in een veilige ICT-omgeving. Daarnaast is veiligheid een belangrijk maatschappelijk thema in verband met gaswinning. Veiligheid is een kerntaak van de overheid. Het is haar taak om voor een veilige woon- en leefomgeving te zorgen. Aanhoudende bestuurlijke druk heeft inmiddels effect op het niveau van gasproductie en daarmee op het risico van zware bevingen. Er bestaat evenwel nog onvoldoende zekerheid over de veiligheid in de toekomst. Ook schade is van grote invloed op de veiligheidsbeleving van de inwoners en zorgt voor niet vanzelfsprekende overlast. Wij blijven ons daarom inzetten voor een veilig winningsniveau, uitvoering van het MJP in samenwerking met de Nationaal Coördinator en royale compensatie voor inwoners en ons gebied. Het gemeentebestuur van Loppersum hecht groot belang aan veiligheid en leefbaarheid in de dorpen. In het integraal veiligheidsbeleid geeft de gemeente aan hoe de diverse onderwerpen samenhangen.

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Bestuur	We willen een krachtig bestuur dat in open dialoog met de raad en de inwoners invulling geeft aan de bestuursopgaven van de gemeente.	<p>We betrekken de raad, inwoners en andere partijen vroegtijdig bij het gemeentelijk beleid en daarmee laten we ruimte voor participatie en inspraak.</p> <p>Een goed samenspel tussen alle actoren in de maatschappij is voor ons belangrijk en dit willen we stimuleren.</p> <p>Het gemeentehuis is de centrale plek voor informatie en dienstverlening aan inwoners en moet laagdrempelig te benaderen zijn. Dit willen we versterken en doorontwikkelen.</p>
Bestuurlijke toekomst	Een positieve en door bestuur en inwoners gedragen keuze over de toekomstige bestuurlijke schaal van de gemeente is wat we willen bereiken.	<p>Voorstellen blijven we toetsen aan een positieve balans van voor- en nadelen van schaalvergroting, de mogelijkheid om als lokaal bestuur daadwerkelijk eerste overheid voor inwoners te blijven en aan de financiële soliditeit.</p> <p>Daarnaast toetsen we of het bouwen van een nieuwe gemeente in tijd en capaciteit gecombineerd kan worden met de vragen van onze inwoners van vandaag.</p>
Gaswinning	Ons doel is een toekomsbestendige woon- en leefomgeving waarin onze inwoners veilig zijn en over een breed front worden gecompenseerd voor de gevolgen van (verantwoorde) gaswinning.	<p>In 2017 blijven we onze inwoners open informeren over zaken die met de gaswinning en met de uitvoering van het Meerjarenprogramma (MJP) te maken hebben. We werken in dit dossier nauw samen met de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).</p> <p>Samen met de NCG voeren we regie op de uitvoering van het MJP binnen onze gemeente, waarbij de versterking van de woningen en daarmee de veiligheid van onze inwoners eerste prioriteit heeft.</p> <p>We nemen, vanuit het belang van onze inwoners, actief deel aan diverse overleggen over de voorwaarden voor gaswinning in termen van veiligheid en perspectief voor de gemeente en de regio.</p> <p>We streven ernaar om vanuit de ambtelijke organisatie adequate ondersteuning te blijven bieden aan de Onafhankelijke Raadsman.</p>

Financiën	We streven naar een structureel sluitende begroting en willen de lokale lasten binnen de perken houden.	Nieuwe taken voeren we uit binnen de middelen die daarvoor worden ontvangen. We toetsen nieuwe structurele uitgaven aan de principes 'onontkoombaar' en 'onuitstelbaar'. Structurele verplichtingen gaan we pas aan als er een structurele dekking tegenover staat. De middelen die beschikbaar komen op basis van het akkoord "vertrouwen op herstel, herstel van vertrouwen" zetten we in voor realisatie van woon- en leefbaarheidsplannen, economische structuurversterking.
Communicatie	Op open en eigentijdse wijze informeren we onze inwoners en we zoeken de dialoog met hen.	De manieren waarop we met onze inwoners communiceren gaan we waar nodig en/of wenselijk uitbreiden of aanpassen, waarbij het uitgangspunt is dat elke inwoner op de bij hem of haar passende manier contact met ons kan opnemen. Om inwoners te informeren en te betrekken organiseren we regelmatig inwonersbijeenkomsten op diverse thema's en dossiers. We blijven inzetten op actieve promotie en marketing van de gemeente als gebied waar het prettig wonen, werken en recreëren is.
Burgerparticipatie	We ambiëren actieve en zelfbewuste dorpsgemeenschappen, die zelf initiatief en verantwoordelijkheid nemen.	We zullen in blijven zetten op sterke dorpen en netwerken, ook vanwege de ontwikkelingen in het sociaal domein en de versterkingsoperatie. Waar nodig zullen we faciliterend optreden en initiatieven uit de dorpen stimuleren. Hiervoor stellen we dorpenbudgetten beschikbaar. Waar gewenst wijzen we de dorpen de weg bij het aanvragen van subsidies. Eigen inzet leidt niet alleen tot versterking en sociale cohesie, maar soms ook tot besparingen waardoor andere voorzieningen mogelijk blijven. We gaan met de dorpen in gesprek over verdere participatie en inspraak, zodat maximale betrokkenheid mogelijk is bij de ontwikkeling van ruimtelijk en sociaal beleid. Recent onderzoek naar de dorpsvisies door de Hanzehogeschool geeft hier handreikingen voor. Bij de uitvoering van de beheerplannen hebben we hier ruime ervaring mee opgedaan, door bijvoorbeeld het instellen van klankbordgroepen.
Organisatie	We willen een slagvaardige en flexibele organisatie, die goed toegerust is op bestaande en nieuwe taken en gericht is op dienstverlening aan inwoners en bestuur.	We versterken de organisatie kwalitatief en kwantitatief voor nieuwe taken. Het KCC blijven we doorontwikkelen als spil in de dienstverlening aan burgers. Ruime openingstijden zijn hierbij uitgangspunt. We gaan de organisatievisie implementeren in de zaken die we uitvoeren. Als de situatie erom vraagt, werken we via projecten (meerdere organisatieonderdelen werken samen) en/of programma's (integrale uitvoering van meerdere onderwerpen).

Integraal veiligheidsbeleid	We streven naar openbare orde die wordt gehandhaafd en een veilige woon- en leefomgeving voor de inwoners.	<p>We gaan speerpunten benoemen voor het jaarplan politie. Eén daarvan is verkeersveiligheid, maar ook andere aspecten van veiligheid zullen aandacht krijgen.</p> <p>Het gemeentepersoneel zal zowel lokaal als regionaal blijven deelnemen en oefenen in provinciale structuur voor crisismanagement.</p> <p>Belangrijk element vormt de deelname aan de taskforce Veiligheid Gaswinning. Naar de burgers zal de communicatie over de veiligheidsaspecten in het gaswinningsdossier worden uitgebreid.</p>
-----------------------------	--	--

2 Werk, Sociale Voorzieningen & Vrije tijd

Loppersum wil het mogelijk maken dat mensen in hun eigen omgeving hun leven zoveel mogelijk naar eigen keuze kunnen invullen. Goed kunnen werken, leren en ontspannen. Samen met anderen onderdeel zijn van de samenleving waarin zij gezond kunnen opgroeien en oud worden. Daarover gaat het programma werk, sociale voorzieningen en vrije tijd. In dat kader wordt gewerkt aan de verdere transformatie van het sociaal domein. Daarbij gaan we (nog) meer kijken naar de eigen mogelijkheden van de inwoner en/of zijn omgeving, zoals familie en vrienden. Als gemeente zullen we aan de inwoner vragen om over de oplossingsmogelijkheden mee te denken. Samen gaan we kijken wat men zelf kan doen (en al doet), wat de omgeving kan doen en wat op een andere manier opgelost kan worden, bijvoorbeeld met vrijwilligers of algemene voorzieningen, zoals een maaltijdservice of met individuele hulp. Dit betekent dat van alle inwoners gevraagd gaat worden hun medemens te helpen met een deel van de ondersteuning die zij nodig hebben. Vanzelfsprekend zullen we daarbij rekening houden met wat inwoners al doen en wat redelijk is om te vragen.

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Sociaal domein	<p>We willen een gemeente waarin iedereen perspectief heeft en goede kansen om zich te ontplooiën en om mee te doen. Hierbij streven we naar een verantwoord evenwicht tussen wat mensen zelf kunnen, wat zij voor elkaar kunnen betekenen en met ondersteuning van de gemeente.</p> <p>We willen bereiken dat de voorwaarden en mogelijkheden voor inwoners om mee te kunnen doen gewaarborgd zijn en blijven. Dat betekent goede en veilige accommodaties, voorzieningen en faciliteiten voor werk, (basis)onderwijs en vrije tijdbesteding (R&T), maar ook een voldoende sociaal vangnet.</p> <p>Onze inwoners moedigen we aan tot een gezonde leefwijze en deelname aan onderwijs, sport en cultuur.</p>	<p>In onze werkwijze stimuleren en faciliteren we initiatieven die de eigen kracht van mensen en van de samenleving als uitgangspunt hebben. Daarbij geven we ruimte aan kleinschaligheid om de kostenefficiëntie en de keuzevrijheid te bevorderen.</p> <p>We organiseren duidelijke en laagdrempelige, integrale toegangspunten, dicht bij de inwoners en waar nodig gaan we gebiedsgericht en vindplaatsgericht werken.</p> <p>Onze uitvoering is gericht op preventie en vroegsignalering.</p> <p>We stemmen de hulp af op de vraag: van eenvoudig naar complex.</p> <p>Goede sportvoorzieningen zijn een voorwaarde bij het stimuleren van een gezonde leefwijze en deelname aan sport. De nieuwe sportnota gaat daar vorm aan geven. Daarnaast wordt een plan opgesteld voor de noodzakelijke gefaseerde renovatie van de grassportvelden (voetbal) op de vijf sportcomplexen.</p>

Jeugdzorg	<p>We zijn een veilige en gezonde leefomgeving voor jeugdigen die volop kansen biedt voor ontwikkeling.</p>	<p>Het CJG ontwikkelen we door tot een geïntegreerd onderdeel van het KCC.</p> <p>We blijven de ontwikkelingen van een lokaal zorgstelsel gebaseerd op 'eigen kracht', preventie, de pedagogische civil society en vrij toegankelijke zorg stimuleren. Daarbij is er aansluiting op meer specialistische zorg.</p> <p>Het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang gaan we harmoniseren en we realiseren een aanbod voor- en vroegschoolse educatie voor peuters met een risico op (taal)achterstanden.</p>
Werk en inkomen	<p>We willen dat zoveel mogelijk inwoners zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn. Belangrijk daarbij is een sterke lokale en regionale arbeidsmarkt, waarbij vraag en aanbod zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.</p>	<p>Het lokaal MKB betrekken we bij activiteiten van het economic board en het economische stimuleringsprogramma.</p> <p>De uitvoeringsorganisatie willen we stimuleren om schadeherstel, preventief versterken en waardevermeerdering, inclusief verduurzaming van gebouwen, zoveel mogelijk via inzet van lokale en regionale bedrijven en werknemers uit te voeren.</p> <p>Ondernemers stimuleren we om kansen in bijvoorbeeld de agrarische sector (biobased economy) en de bouw te benutten.</p> <p>We blijven lokaal bedrijfsbezoeken afleggen en deelnemen aan de promotiedagen.</p> <p>We zetten in op dienstverlening aan werkzoekenden met hoge arbeidspotentie om het aantal huishoudens dat is aangewezen op een Participatiewetuitkering terug te dringen.</p> <p>Zoals afgesproken in het sociaal akkoord, realiseren we het aantal participatiebanen.</p> <p>We organiseren nieuwe vormen van beschut werk en het ontstaan van sociale ondernemingen in onze gemeente (kleinschalig).</p> <p>Daar waar mogelijk voorkomen en bestrijden we structurele armoede en hebben daarbij extra aandacht voor kinderarmoede.</p>
Leren	<p>We hebben als doel dat er in Loppersum veilige en duurzame schoolgebouwen zijn, die goed zijn toegerust op de primaire onderwijsstap en daaraan toegevoegde functies.</p> <p>We willen dat kwalitatief verantwoord en bereikbaar basisonderwijs blijft behouden in het licht van een dalend aantal leerlingen en in het besef van de noodzaak van verantwoorde exploitatie.</p> <p>Onze inwoners beheersen de Nederlandse taal.</p>	<p>Huisvestingskeuzes maken we in samenhang met andere voorzieningen.</p> <p>Samenwerken met de schoolbesturen vinden we belangrijk. We doen dit op basis van gezamenlijke ambities.</p> <p>We stimuleren en bevorderen de samenwerking tussen de schoolbesturen en de kinderopvang en faciliteren de doorgaande leerlijn.</p> <p>Bij volwassenen educatie zetten we in op taalonderwijs om laaggeletterdheid te bestrijden en inburgering en integratie te bevorderen.</p>

Gezondheid	We gaan uit van de nieuwe definitie van gezondheid: Gezondheid als het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.	We hanteren een concept waarin de kracht van mensen benadrukt wordt en minder de focus ligt op het afwezig zijn van ziekte. We denken hierbij in termen van veerkracht, functioneren en participatie. Dit sluit naadloos aan bij de huidige veranderingen in de zorg waarbij steeds meer nadruk gelegd wordt op eigen kracht en zelfredzaamheid van burgers. Dit vraagt om integraal beleid. We gaan kijken hoe dit vorm kan worden gegeven. Dit betekent dat er in 2017 geen aparte nota Gezondheidsbeleid meer komt, maar dat gezondheid een onderdeel gaat worden van het beleid in het sociale en fysieke domein.
Kunst en Cultuur	We willen bereiken dat Loppersum een gemeente is met een sterk imago door de veelzijdigheid in aanbod van kunst en cultuur.	In samenwerking met andere beleidsterreinen en partijen gaan we de beleidsnota kunst en cultuur uitvoeren om de gemeente Loppersum in de schijnwerpers te zetten.
Recreatie en toerisme	We streven naar het vergroten van het aantal toeristische bezoekers en de toeristische bestedingen. Daarnaast willen we ook een vergroting van het aanbod voor kleinschalig toerisme door nieuwe initiatieven. Dit vanuit het besef dat de sterke punten van de regio vooral via deze initiatieven het best tot hun recht komen.	Via Top van Groningen blijven we samenwerken in promotie, productontwikkeling en het gebruik van nieuwe media. We faciliteren, o.a. via het MKB-spoor, het economische versterkingsprogramma gaswinning. We hebben een stimulerende houding in vergunningetrajecten.
Internet en digitale infrastructuur	We willen hoogwaardig internet in onze kernen en het buitengebied, waarmee we streven naar imagoversterking voor vestiging.	Loppersum neemt actief deel aan experimenten. We zoeken structurele oplossingen via het Programma Versterking Economische Structuur en stimuleren mogelijkheden voor digitale bereikbaarheid van voorzieningen. Hiermee willen we digitale ontsluiting voor iedereen.

3 Wonen en Leefomgeving

Het programma Wonen en Leefomgeving is voornamelijk gericht op de inrichting, ontwikkeling en het beheer van de ruimte in onze gemeente. Met andere woorden: de gehele fysieke leefomgeving. In dit kader wordt momenteel gewerkt aan de invoering van de Omgevingswet, welke gepland staat voor 2018. Door de totstandkoming van de Omgevingswet wordt alle wet-en regelgeving omtrent de fysieke leefomgeving in één wet geregeld in plaats van 26 wetten. Daarom werken we momenteel binnen de gemeente Loppersum integraal aan de invoering van de Omgevingswet. Hierbij passen we een projectmatige aanpak toe, waarbij we ernaar streven om voor 2018 een Omgevingsvisie op te stellen die voldoet aan de Omgevingswet. Op deze manier zal de gemeente Loppersum gereed zijn voor de invoering van de Omgevingswet. In het kader van de fysieke leefomgeving willen we in ieder geval inzetten op sterke dorpen en behoud van de leefbaarheid qua wonen en voorzieningen. We hebben in onze gemeente te maken met bevolkingskrimp en de gevolgen van de aardgaswinning. We onderhouden de openbare ruimte op gemiddeld een basisniveau. Centrumplannen, uit- en inbreiding passen binnen de onderstaande kaders.

Onderwerp	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Wonen en leefbaarheid	<p>Ons doel is een gemeente met twee sterke centrumdorpen en daarnaast de woondorpen, waar het plezierig wonen is.</p> <p>Belangrijk hierbij zijn goede ruimtelijke kwaliteit en samenhang op sociaal vlak in de dorpen.</p> <p>Verder zijn een goed functionerende lokale woningmarkt en een adequate woningvoorraad voor alle doelgroepen van belang. Zonder dat er sprake is van verwaarloosde locaties in de woonkernen.</p>	<p>In de aanloop naar de actualisatie van het in 2012 vastgestelde Woon- en Leefbaarheidsplan (WLP) wordt verder gewerkt aan de huidige uitvoeringsplannen. De actualisatie wordt in 2016 afgerond en doorvertaald in nieuwe uitvoeringsplannen voor de periode 2017 – 2021.</p> <p>Waar mogelijk worden combinaties gemaakt tussen de inhoud van het WLP en het Meerjarenprogramma "Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen". Met name op het gebied van de samenstelling en de kwaliteit van de woningvoorraad kan deze combinatie een toegevoegde waarde hebben.</p> <p>Sociale samenhang in dorpen stimuleren we door het opstellen en uitvoeren van integrale plannen in samenhang met bestaand beleid (aanpak zoals in 't Zandt) met, voor én door burgers. Hierbij wordt ook gedacht aan herontwikkeling van vrijkomende locaties en panden (waaronder maatschappelijk vastgoed) in de dorpen.</p> <p>Om verwaarloosde locaties binnen de gemeente zoveel mogelijk te voorkomen is het project Schoon, Heel en Veilig opgestart. Dit betreft een project ten behoeve van preventie en aanpak van leegstaande panden en rommelerven.</p>
Openbaar groen	<p>We streven naar een goed onderhouden openbare groene ruimte, waarvoor inwoners mede verantwoordelijk zijn in het kader van zelfredzaamheid.</p>	<p>Om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen blijven we de beheerplannen uitvoeren.</p> <p>Onderhoud besteden we aan en uitvoering toetsen we aan de hand van een beeldbestek.</p> <p>We stimuleren en ondersteunen bewonersinitiatieven door middel van advies, samenwerking en middelen.</p> <p>Het gemeentelijk areaal passen we aan door verkoop, verhuur of adoptie van openbaar groen.</p>
Infrastructuur	<p>We willen goed onderhouden wegen, bruggen en overige infrastructuur en zorgen voor duurzaam onderhoud.</p>	<p>De vervanging en het onderhoud voeren we uit volgens meerjarige beheerplannen. Preventief onderhoud vinden we belangrijk ter voorkoming van reparatie en dagelijks onderhoud. Dit doen we bijvoorbeeld door de aanleg van bembeton.</p> <p>De dorpsentrees willen we optimaliseren door de uitvoering van het eerste gedeelte van het plan agrologistiek.</p>
Publiek vervoer	<p>Ons doel is een netwerk van openbaar vervoer ter ontsluiting van alle dorpen voor forensen, scholieren en overige doelgroepen.</p> <p>We willen dat vervoer voor iedereen toegankelijk en bereikbaar is.</p>	<p>Om het vervoersnetwerk in stand te houden oefenen we bestuurlijke druk uit op de instandhouding van openbaar vervoer.</p> <p>We gaan het publiek vervoer en het doelgroepenvervoer optimaliseren.</p>

Verkeersveiligheid	Iedereen moet veilig deel kunnen nemen aan het verkeer binnen en buiten de bebouwde kom in onze gemeente.	<p>Bij herinrichting en bij grootschalig onderhoud van wegen binnen en buiten de bebouwde kom gebruiken we uitgangspunten van duurzaam veilig.</p> <p>We zetten het interventietraject n.a.v. de klachten over de snelheidsovertredingen in de dorpen voort. Hiermee willen we de problematiek in kaart brengen en gezamenlijk met de burger een plan van aanpak opstellen om zo de problemen te verminderen. Focus willen we leggen op gedragsbeïnvloeding.</p>
Milieu, duurzaamheid en afval	<p>We streven naar een duurzame gemeente, die handelt in de geest van de millenniumgemeente en daarmee een voorbeeld is voor de inwoners.</p> <p>We willen efficiënte verwerking van afval gericht op hergebruik en het verminderen van afvalstromen.</p>	<p>Het grootschalig verduurzamen van de woningvoorraad krijgt via het MJP vorm en inhoud. Voor de gemeente Loppersum is het daarbij van belang om lokale initiatieven in de vorm van energiecoöperaties te faciliteren en te laten aanhaken. Deze coöperaties zullen zich met name gaan richten op de ontwikkeling van zonnevelden en zonnedaken en energiebesparing. De uitvoering van het MJP brengt met zich mee dat Loppersum bij uitstek geschikt wordt voor slimme energienetwerken. Wij gaan dan ook de voorwaarden creëren waaronder deze netwerken kunnen worden uitgerold. Duurzaamheid gaat verder dan alleen energie. Bewustwording voor dit begrip doen we door het stimuleren van evenementen (o.a. duurzame markt) en het faciliteren van het platform Duurzaam Loppersum.</p> <p>We streven naar een reductie van de hoeveelheid restafval. Daar waar scheiden effectief is kijken we naar zoveel mogelijk lokale/regionale verwerking. Afhankelijk van het standpunt van de raad gaan we al dan niet verder invulling geven aan een gedifferentieerd tarief t.a.v. de afvalstoffenheffing.</p>
Ruimtelijke kwaliteit	We geven sturing op de realisatie van beleidsmatige en particuliere initiatieven in de ruimtelijke omgeving.	<p>In 2017 wordt gewerkt aan de actualisatie van het bestemmingsplan Woondorpen, welke op dit moment de bestemmingsplannen Kleine Kernen, 't Zandt en Stedum omvat.</p> <p>Naast deze actualisatie wordt in het kader van de Omgevingswet gewerkt aan een Omgevingsvisie waarin het beleid gericht op de fysieke leefomgeving integraal zal worden beschreven.</p> <p>In 2016 werd een bestemmingsplan ter vaststelling aan de raad aangeboden met daarin de bestemming van karakteristieke panden en gebieden en de actualisatie van het archeologiegebied. In 2017 is er daarom actueel beleid op het gebied van cultureel erfgoed, waardoor individuele plannen op basis van actueel beleid kunnen worden getoetst.</p> <p>Daarnaast worden met de Werkorganisatie DEAL-gemeenten jaarlijks afspraken gemaakt over de uit te voeren werkzaamheden op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Onderdeel daarvan is eveneens de toetsing en uitvoering van de Welstandsnota.</p>

2 Financieel Kader

In dit hoofdstuk worden enkele belangrijke financiële kaders aangegeven waarmee bij het opstellen van de (meerjaren)raming rekening wordt gehouden. De komende jaren zal het financieel beleid voor onze gemeente in het teken blijven staan van een financieel gezonde positie met een sluitende meerjarenraming. Aan het eind volgt een overzicht van de op dit moment bekende financiële uitgangspunten.

Vernieuwde BBV regels miv 2017

Na 10 jaar functioneren van de huidige regels Besluit Begroting en Verantwoording heeft de commissie Depla onderzoek gedaan naar het functioneren en verbeteren van de regelgeving. Er werden onder meer de volgende ontwikkelingen gesignaleerd:

- De wens de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken
- De wens tot betere financiële vergelijkbaarheid
- Er is meer behoefte aan inzicht in de financiële positie van de gemeente en de daaraan verbonden risico's
- Toenemende belangstelling voor verslaglegging in de publieke sector

In het wijzigingsbesluit zijn de volgende wijzigingen opgenomen:

- Uniforme taakvelden worden geïntroduceerd. Betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid
- Gebruik van beleidsindicatoren waarmee kan worden gestuurd op de effecten van beleid
- Beter inzicht in de overheadkosten (apart presenteren) en een eenvoudigere wijze van toerekenen van kosten en rentelasten
- Het activeren van investeringen met maatschappelijk nut
- Beter inzicht in het EMU saldo
- Meer inzicht in de bijdragen aan de verbonden partijen aan het bereiken van de beleidsdoelstellingen

De introductie van de financiële kengetallen heeft plaats gevonden in de begroting 2016, de overige onderdelen worden geïntroduceerd in de begroting 2017.

Bestaand beleid

In de begroting wordt uitgegaan van bestaand beleid. Nieuw beleid zal worden getoetst aan de criteria O&O (onontkoombaar/onuitstelbaar). Daarnaast wordt voor lopende zaken in de begroting met heroverwegingsmogelijkheid kritisch gekeken naar nut en noodzaak. Nieuw beleid mag niet leiden tot hogere lasten, dus zal het uitgangspunt moeten zijn: bezuinigen of nieuw voor oud.

Versterkingsprogramma/aardbevingen/gaswinning

De middelen die we in 2016 inzetten voor het versterkingsprogramma worden gedekt door de afgesproken lumpsum financiering van de NCG. Deze afspraak geldt voorlopig voor 1 jaar. We gaan er vanuit dat wanneer deze kosten doorlopen in 2017 hiervoor ook een lumpsum vergoeding wordt ontvangen. De kosten voor het vervangen en versterken van de onderwijshuisvesting wordt onder andere gedekt door gevormde reserves en externe bijdragen. Het uitgangspunt is dat de nieuwe kapitaallasten worden gedekt binnen de huidige meerjarenraming.

Decentralisaties rijkstaken

Door de decentralisaties van rijkstaken (Jeugd, AWBZ/WMO en de participatiewet) zijn er vanaf 2015 extra taken en middelen op gemeenten afgekomen. De bij de taken behorende middelen gingen gepaard met efficiëntiekortingen, omdat wordt aangenomen dat gemeenten de taken efficiënter kunnen organiseren. In de begroting 2017 geldt net als in 2015 en 2016 dat de nieuwe taken worden uitgevoerd binnen de daarvoor van het rijk ontvangen middelen. Naast ramingen voor bekostiging van de taken, zullen wij voor de uitvoering van de taken middelen opnemen.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De begroting zal worden gebaseerd op de septembercirculaire (mits deze tijdig beschikbaar is). In de meerjarenraming zal de algemene uitkering worden geraamd in constante prijzen. Aan de lastenkant

van de meerjarenbegroting zal zodoende geen rekening worden gehouden met de mutaties van de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Hondenbelasting

In de gemeente Loppersum kennen we de hondenbelasting. Vanuit uw raad zijn opmerkingen gemaakt over de hondenbelasting. Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Anders dan verondersteld is er geen rechtstreeks verband met kosten en/of voorzieningen die verband houden met het bezit van honden. De consequentie van het afschaffen van de hondenbelasting is een structureel financieel nadeel in onze begroting van 76 duizend euro. Dit is de opbrengst van de hondenbelasting minus de kosten om de belasting te innen. Dit kan worden gecompenseerd via het andere algemene dekkingsmiddel, de OZB. Compensatie leidt evenwel tot een structurele extra verhoging met 4,5%. Wij vinden het op basis van deze kadernota niet verantwoord om de hondenbelasting te laten vervallen zonder compensatie via de OZB. Gelet op bovenstaande doen wij u dan ook geen nadere voorstellen met betrekking tot de hondenbelasting.

Belastingopbrengsten

Uitgangspunt voor de riool- en afvalstoffenheffing is voor ons een kostendekkend tarief. Ter dekking van de kosten van afvalinzameling en -verwerking wordt tot en met 2023 jaarlijks 30 duizend euro onttrokken uit de egaliseringsreserve afval. In de meerjarenbegroting bij de begroting 2016 is voor de jaren 2017 en daarna voor de belastingen en rechten uitgegaan van een trendmatige verhoging van 2,5%. Vanuit het saneringsplan (2008) zijn de leges voor begraafrechten jaarlijks met 2,5% extra verhoogd om een betere kostendekkendheid te realiseren. We komen nu op een punt dat de leges een dermate hoog tarief krijgen dat verdere verhoging ongewenste effecten krijgt. 100% kostendekkend is voor begraafrechten ook niet realistisch. Vanaf 2017 passen wij alleen de trendmatige verhoging toe die voor al onze tarieven geldt.

Raming budgetten

De raming van de budgetten voor overige goederen en diensten wordt gebaseerd op de ramingen in de begroting 2015 en hierop wordt een verhoging toegepast die gelijk is aan de prijsmutatie BBP (Bruto binnenlands Product) genoemd in de meicirculaire 2016. Indien de werkelijke last over 2015 lager is dan de raming 2016 wordt uitgegaan van de last 2015. Van deze systematiek wordt afgeweken indien gemotiveerd kan worden aangegeven waarom er moet worden uitgegaan van een hogere raming. Omdat de meicirculaire bij de aanvang van de werkzaamheden voor het opstellen van de begroting nog niet beschikbaar is, wordt uitgegaan van het voorlopige percentage prijsindexcijfers afgegeven door het CPB (afgerond 1,0%). Mocht het definitieve prijsindexcijfer afwijken dan wordt er nog een stelpost opgenomen.

Loonkostenstijging

Bij de ramingen wordt uitgegaan van de cao ontwikkelingen.

Inkomensoverdrachten gesubsidieerde instellingen

Voor de ramingen van de subsidies wordt eveneens rekening gehouden met de prijsmutatie van 1%.

Rente

Bij de berekening van de bespaarde rente (fictieve rentebaten) is het beleid uit de nota reserves en voorzieningen het uitgangspunt. De volgende percentages worden gehanteerd:

- Rentepercentage reserves ten behoeve van de exploitatie: 2%;
- Rentepercentage reserves ten behoeve van inflatiecorrectie: 1%.

Aantallen inwoners/woningen

Op basis van de prognoses van het CBS zal voor wat betreft de raming van het aantal inwoners (meerjarig) rekening worden gehouden met krimp. De raming van het aantal woningen zal gebaseerd worden op het werkelijk aantal per 1 januari 2016 en de te verwachten ontwikkeling voor de komende jaren.

Onvoorzien uitgaven/kapitaallasten investeringsplannen

Voor onvoorzien uitgaven incidenteel zal een bedrag worden geraamd dat gebaseerd is op de begroting 2016 inclusief prijsmutatie BBP zoals genoemd in de meicirculaire 2016. Dit is voorlopig 1%. In de (meerjaren) begroting zullen de kapitaallasten van de investeringsplannen 2017 e.v. jaren

worden geraamd op het niveau 2016 inclusief index. Voor de berekening van de kapitaallasten van de investeringen voor 2016 zal met een rentepercentage van 3% worden gerekend.

Vennootschapsbelastingplicht.

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Uitgangspunt van de wet is dat publiekrechtelijke rechtspersonen VPB plichtig worden als ze een onderneming drijven. Op basis van een eerste scan gaan we er vanuit dat de financiële effecten gering zullen zijn.

Financiële uitgangspositie

Bij de financiële uitgangspositie is de meerjarenraming van de begroting 2016 het meest actuele kader. Daarnaast zijn een aantal materiële ontwikkelingen die nu al worden voorzien in het overzicht opgenomen.

(bedragen x € 1.000)				
Prognose begroting 2017	2017	2018	2019	2020 toelichting
Meerjarenraming 2017-2020	114	266	382	382 Uit de begroting 2016. Dit is het vertrekpunt.
Algemene uitkering jaarschijf 2020 (tov 2019)	0	0	0	20 Mutatie schijf 2020 tov 2019
Algemene uitkering (december circ)	32	30	34	35 Effecten decembercirculaire 2015
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0 De effecten voor de investeringen in onderwijshuisvesting worden gedekt door de kapitaallasten die reeds in de meerjarenraming zijn opgenomen, bijdragen van derden en inzet van reserves. De financiële effecten worden in de begroting 2017 en meerjarenraming nader uitgewerkt.
Gaswinning	0	0	0	0 De extra kosten voor de inzet voor het versterkingsprogramma/gaswinning worden in 2016 gedekt door de lumpsum vergoeding. Hoewel deze lumpsum afspraak alleen voor 2016 geldt, gaan we er vooralsnog van uit dat eventuele kosten voor latere jaren ook worden vergoed.
Fivelingo / ISD	0	0	0	0 De liquidatie-, -frictie- en inrichtingskosten van de samenvoeging ISD/Fivelingo zijn naar schatting 250 duizend euro, die betaald gaat worden uit de reserve van de ISD. De totale begroting na de fusie moet nog nader in beeld worden gebracht. Er bestaat een risico dat de totale kosten van de fusieorganisatie hoger liggen dan de kosten van de twee afzonderlijke organisaties. Dit is afhankelijk van bestuurlijke keuzes.
VTH Deal	0	0	0	0 Door invoering van het integrale kostprijsmodel bij de WO DEAL, waardoor de gemeentelijke bijdrage afhangt van het geleverde werkaanbod, stijgt de bijdrage van de gemeente Loppersum. Het is nu nog lastig in te schatten of dit wordt gedekt door een meeropbrengst aan leges.
Sociaal Domein AWBZ-WMO (Persoonsgebonden budget)	100	100	100	100 Het geraamde meerjarenbudget is bepaald op basis van vervuilde Vectis bestanden. De huidige budgetten geven aan dat een structurele verlaging van de kosten mogelijk is.
Indicatie en Advieskosten SCIO	5	5	5	5 De gekantelde werkwijze krijgt meer vorm, waardoor consultants minder vaak de expertise nodig hebben van een adviesbureau. De post indicatie- en advieskosten SCIO kan daarom structureel met 5 duizend euro worden verlaagd.
Veiligheidsregio (voorlopige cijfers)	-70	-91	-98	-100 De kosten van de Veiligheidsregio Groningen worden verdeeld op basis van subcluster Brandweer en Rampenbestrijding in de algemene uitkering. De effecten voor de verdeling van de kosten van de VGG zijn nu door een werkgroep onderzocht. Per saldo betekent dit voor Loppersum een stijging van de bijdrage van 70 duizend euro in 2016 naar 100 duizend euro in 2020.
Onderhoudskosten systeem Basisregistratie Personen	-30	-30	-30	-30 Door de ombouw van het GBA systeem naar een BPR worden de kosten op de gebruikers afgewenteld.
Waterschapslasten (wegen)	-11	-11	-11	-11 De tarieven voor de waterschapslasten zijn verhoogd en hebben een structureel karakter
Rente bate Enexis	-23	-23	-23	-23 De lening aan Enexis is in 2015 deels afgelost waardoor de rentebate lager wordt.
Eigen bijdrage leerlingenvervoer	5	5	5	5 de ingevoerde verordening leerlingenvervoer kent een eigen bijdrage voor inkomens boven de inkomensgrens
Peuterspeelzaalwerk	-25	-25	-25	-25 De gemeente wordt verantwoordelijk voor 16 doelgroepeuteerplekken. Voorgesteld wordt structureel 25 duizend euro extra te besteden aan harmonisatie en voorschoolse educatie peuterspeelzaalwerk. Afhankelijk van de meicirculaire kan dit nadeel groter of kleiner worden.
Participatiebanen	-31	-31	-31	-31 In het kader van de participatiebanen zal de gemeente ingaande 2017 structureel 1,2 extra fte in dienst gaan nemen uit het doelgroepenregister voor de afspraakbanen, dit geeft een structurele extra last.
Watertaken uit het waterplan	10	10	10	10 Het project Eemsdeltagree is afgerond en hierdoor kan de structurele post in de begroting vrijvallen.
Renovatie sportvelden (kapitaallasten)	0	-9	-16	-15 Vanaf 2017 vinden er renovaties plaats van een 3-tal hoofdvelden en een trainingsveld. De extra kapitaallasten dienen geraamd te worden.
Krimpbijdrage Regio Eemsdelta	-19	-19	-19	-19 Bij het opstellen van de begroting 2016 is het Lopster aandeel in de vernieuwde krimpbijdrage aan de regio Eemsdelta geschat op 275 duizend euro. De verdeling is nu bekend en Loppersum ontvangt 256 duizend euro.
Rente bate uitgezette leningen	-44	-44	-44	-44 Door de huidige lage rente is het percentage voor de uitgezette ambtenaren leningen ook verlaagd. Dit resulteert in een lagere opbrengst
Natuur en Milieu educatie op scholen	-10	-10	-10	-10 Om natuur en milieu educatie op basisscholen te verbeteren willen we in samenwerking met IVN een programma aanbieden aan de basisscholen
Afschaffen extra verhoging begraafrechten	-3	-3	-3	-3 Vanuit het saneringsplan (2008) zijn de leges voor begraafrechten jaarlijks met 2,5% extra verhoogd om een betere kostendekkendheid te realiseren. We komen nu op een punt dat de leges een dermate hoog tarief krijgen dat verdere verhoging ongewenste effecten krijgt. 100% kostendekkendheid is ook niet realistisch. Vanaf 2017 passen wij alleen de trendmatige verhoging toe die voor al onze tarieven geldt.
Saldo	0	120	226	246